

Tallers de sostenibilitat adreçats als centres cívics

Informe de la tercera sessió

Quins reptes ens proposem per al futur?

[A G E N D A 21 B C N]

30 de maig de 2008

Programa Acció 21

Sumari

1. Dinàmica de la sessió

2. Relació d'assistents

3. Fotografies de l'acte

4. Annexos

Annex 1: *Productes de neteja i material d'oficina*

Annex 2: *Presentació del CRP de Sant Andreu*

Annex 3: *Fase 4 del procés d'elaboració del Pla d'Acció: Elaboració i prioritització de propostes*

El **divendres 30 de maig** de 2008, de 10 a 12, 30 h del matí, va tenir lloc al **Centre Cultural Ton i Guida** la tercera sessió dels *Tallers de Sostenibilitat adreçats als centres cívics* que organitza la Secretaria de l'Agenda 21 de Barcelona. La finalitat d'aquests tallers és proporcionar recursos i tècniques per a fomentar la participació en la gestió dels centres, i avançar en la sostenibilitat dels equipaments i de les activitats que s'hi desenvolupen. El present informe recull la dinàmica de la sessió, el llistat d'assistents i les fotografies de l'acte.

1. Dinàmica de la sessió

(Dinamització de la sessió a càrrec de l'equip del programa Acció 21: Marta Cuixart, Marta Kucharski i Patrícia Viltró)

I. En primer lloc la Marta Cuixart i la Patrícia Viltró donen la benvinguda als assistents i fan un breu retorn d'algunes de les qüestions sorgides a la sessió anterior. S'informa de la possibilitat d'adhesió a la contrata de neteja de l'Ajuntament, i de l'oportunitat de presentar-se de forma conjunta al programa de subvencions de l'Agència de Residus de Catalunya, cosa que permetria obtenir ajuts per l'ambientalització dels centres. Per un altre banda, s'explica la programació d'una cinquena sessió a l'octubre, en el marc dels *Tallers de Sostenibilitat*, que comptaria amb la presència del gerent de l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona, i pretendria donar un reconeixement a tots els centres cívics que estan fent esforços per avançar en la sostenibilitat dels seus equipaments i activitats. Aquesta sessió també serviria per formalitzar l'adhesió, dels centres que així ho vulguin, al Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat- Agenda 21 de Barcelona. En aquest punt es comenta també la continuïtat que han de tenir aquestes trobades i es proposa que, un cop finalitzats els tallers, es mantinguin unes reunions trimestrals que permetin l'intercanvi d'experiències i d'informacions entre els representants dels centres. Tot seguit es lliuraren dos documents informatius sobre els productes de neteja i el material d'oficina més sostenible (annex 1), i es recolliren les demandes

de material (papereres, contenidors de roba, etc) que tenen els centres, per tal de fer una comanda conjunta als responsables del programa Ajuntament + Sostenible. Es lliurà també la publicació **Hàbitat, guia d'activitats per a l'educació ambiental**, una guia molt versàtil que presenta una col·lecció de suggeriments de treball pràctic, organitzats en 50 activitats que cobreixen les principals qüestions socioambientals. Abans de la sessió els assistents van rebre un llistat de contactes amb qui realitzar tallers i esdeveniments de caire sostenibilista.

II. En segon lloc cada centre comparteix amb el grup una activitat o pràctica **que s'hagi dut a terme per avançar en la sostenibilitat de l'equipament.** Les iniciatives explicades es poden agrupar en tres grans línies:

Activitats temàtiques (residus, aigua, agroalimentació ecològica, energia)

- Taller infantil de creació d'objectes amb residus (CC Cotxeres Borrell)
- Creació d'un monument artístic amb deixalles. (CC Trinitat Vella)
- Mercat d'intercanvi (CC Elèctric)
- Cicle d'activitats *Reutilitza al Juliol* (CC Besòs)
- Tallers de decoració amb paper reutilitzat (CC Vallvidrera)

- Cicle d'activitats al voltant de l'alimentació ecològica (CC Parc Sandaru)
- Creació d'un hort sostenible amb recollida d'aigües pluvials i espècies mediterrànies (CC Casa Sagnier)

- Cicle de xerrades sobre l'aigua (CC El Coll)

- Esmorzars amb cuina solar (CC Sarrià)

Criteris d'ambientalització en les activitats

- Reciclatge dels olis dels tallers de cuina (els porten al punt verd). (CC Elizalde)
- Reutilització dels olis dels tallers de cuina (per fer sabó etc..) (CC Vil.la Florida)

Gestió general de residus

- Punt gris de **reutilització d'ordinadors** (CC Casa Orlandai)
- Punt de recollida selectiva de petits objectes als equipaments municipals (districte de les Corts)
- Recollida selectiva i sensibilització (CC Can Deu)

Acabades les presentacions s'obrí un petit debat entre els participants.

Els aspectes a destacar són les demandes de trobar un espai per intercanviar informacions i activitats, les necessitats de formació en horticultura ecològica, la **petició de rebre idees per estalviar paper i un llistat d'impremtes amb criteris ambientals en les seves edicions.**

Des del CC El Coll s'ofereix la possibilitat de visitar l'hort del seu equipament i conèixer a la persona que l'ha creat, que fa servir materials reutilitzats en l'elaboració dels horts urbans a les terrasses.

III. En tercer lloc la Ruth Ortiz, del Centre de Recursos Pedagògics de Sant Andreu, (www.xtec.es/crp-santandreu rortiz24@xtec.cat) presenta la seva experiència en la realització del pla d'acció del centre, tot mostrant diferents iniciatives que s'han dut a terme des de que el CRP va signar el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat i va elaborar el seu pla. Les accions són diverses i contemplen la creació d'un fons documental especialitzat en sostenibilitat, l'ambientalització interna de l'equipament, l'elaboració de maletes pedagògiques de temes ambientals, el projecte del camí escolar, l'espai web, entre d'altres (annex 2). La intervenció de la Ruth ens permet conèixer de primera mà les passes a seguir en el procés d'elaboració del pla d'acció, així com els resultats obtinguts, materialitzats en projectes concrets. Ens mostra també l'especificitat que ha de tenir cada pla, en funció de les necessitats i característiques del centre, i ens dona idees i bones pràctiques a seguir en els nostres equipaments.

IV. Tot seguit la Marta Kucharski presenta la **Fase 4 del procés d'elaboració del Pla d'Acció: Elaboració i prioritització de les propostes del Pla d'Acció (annex 3)**. La finalitat d'aquesta fase es treballar els objectius sorgits de la fase 3, tot pensant en les actuacions que ja s'estan duent a terme dins aquest objectiu, proposant actuacions de millora, i suggerint noves propostes. Finalment cal prioritzar les actuacions en funció de la seva viabilitat tècnica, el cost econòmic i l'efecte resultant.

V. Seguidament des del **Centre Cultural Ton i Guida** s'ofereix una visita guiada que permet conèixer les actuacions en matèria de sostenibilitat que s'estan duent a terme en l'equipament: plaques d'energia solar tèrmica, ambientalització de les activitats, sensibilització del personal i dels usuaris, exposicions temàtiques sobre medi ambient i sostenibilitat etc..

VI. Per finalitzar la sessió s'ofereix esmorzar i refrigeri.
S'acorda que la propera sessió tindrà lloc el **divendres 27 de juny**, de 10 a 12,30h al Centre Cívic **Parc Sandaru**

2.Relació dels assistents

Van participar a la sessió un total de 22 persones

Centre Cívic

Centre Cívic Parc-Sandarú
Centre Cultural Ton i Guida
Centre Cívic Besòs
Centre Cívic El Coll
Centre Cívic Trinitat Vella
Centre Cívic Casa Sagnier
Centre Cívic Vil·la Florida
Centre Cívic Cotxeres Borrell
Centre Cívic Sarrià
Centre Cívic Casa Orlandai
Districte Les Corts
Centre Cultural Casa Elizalde
Centre Cívic l'Elèctric
Centre Cívic Can Deu
Centre Cívic Vallvidriera
Centre Cívic Casa Sagnier

Assistents

Xavi Querol i Marta Colina
Inés Álvarez i Abigail Garcia
Albert Batlles
Imma Casas i Xavi Franch
Luisa Lora i Pepa Velasco
Irene Oliva
Ivette Roche
Elisenda Segura
Carolina Solier i Meritxell Rodríguez
Marcel Oliveres i Natalia Oliete
José Calero
Raquel Jiménez
Mar Badenas
Sonia Jiménez
M^o del Mar Badenas
Irene Oliva

3.Fotografies de la sessió

4. Annexos

Annex 1: *Productes de neteja i material d'oficina*

Annex 2: *Presentació del CRP de Sant Andreu*

Annex 3: *Fase 4 del procés d'elaboració del Pla d'Acció: Elaboració i priorització de propostes*

Annex 1: Productes de neteja i material d'oficina

1. Productes de neteja per a la llar

Dades generals

- Els problemes ambientals lligats a la neteja són la càrrega ecotoxicològica de les aigües residuals per clor (lleixiu) i per altres substàncies agressives, la generació d'envasos de substàncies perilloses i possibles efectes sobre la salut
- Els productes agressius com el lleixiu, el sulfamat i els desengreixats generen desprendiment de vapors que afecten els ulls i les vies respiratòries; en contacte amb la pell causen irritacions i cremades, i com a residus són perjudicials per al medi ambient

CONSELLS PER A LA COMPRA

Què hem de comprar?

- No us refieu dels productes amb olors penetrants
 - Sistemes substitutius dels esprais
 - Ambientadors naturals mitjançant fragàncies de flors i de plantes aromàtiques
 - Detergents basats en oli vegetal natural (que és fàcilment biodegradable).
- No són recomanables els fosfats, els complexants com el NTA o l'EDTA (alternatives al fosfat), els blanquejants òptics, els colorants o perfums sintètics o els blanquejants de clor

DETERGENTS

- Que disposin d'alguna ecoetiqueta
- Fets amb ingredients naturals: el vinagre és un bon descalcificador i el suc de llimona és un excel·lent llustrador de metalls
- Sabó natural en comptes de detergents forts
- Biodegradables
- Baixos en fosfats o, millor encara, sense fosfats (en general, els detergents líquids no en duen)
- Sense productes perillosos, cancerígens ni compostos que afectin la capa d'ozó o que excedeixin els límits de COVs
- Sense compostos irritants
- Utilitzeu productes per rentar la roba basats en àcids grassos naturals, llimona, oli i aigua

NETEJAVIDRES/ MIRALLS

- Amb etanol o Vinagre i aigua. Ruixar i fregar amb paper.

LLEVATAQUES

- Amb dissolvents amb alcohol o acetona
- Sense dissolvents clorats

DESEMBUSSADORS

- Millor mecànics que químics

DESINFECTANTS

- Substituïu productes problemàtics per d'altres ambientalment més correctes, com l'àcid acètic o cítric i les essències de pi i d'eucaliptus
- Sense CFC, metanol ni altres productes perillosos

CONSELLS PER A L'ÚS - Com s'han d'utilitzar?

Reduïu consum

- Modereu l'ús de productes de neteja
- Empreu poca quantitat de detergent (per exemple, utilitzant sistemes de dosificació)
- És millor airejar la casa que utilitzar un ambientador
- Per aromatitzar, és preferible col·locar en un recipient flors seques, pètals o espècies
- Utilitzeu la menor quantitat possible d'ambientadors per a la cisterna del WC i de desinfectants per al WC, ja que són productes molt agressius

Alguns remeis casolans

Per a la neteja de la llar: fregar amb aigua i llimona, vinagre, bórax o bicarbonat. Cal evitar els detergents forts, és millor utilitzar sabó natural.

Com a desembussadors: podem fer servir aigua bullint, bicarbonat o vinagre

Per a la neteja dels mobles: poden utilitzar un netejador fet amb una part de suc de llimona i dues d'oli d'oliva. També podem comprar productes respectuosos amb el medi ambient, com sabons naturals i altres (La Casa Verde, Ecover, Froggy, Taller de Alquimia...)

Neteja – forns: mescla de bicarbonat i aigua.

Neteja – Banyes: escobreta, bicarbonat, detergent biodegradable a base d'olis naturals.

Neteja - Estores: extendre bicarbonat i passar l'aspiradora.

Neteja – Metalls (coure): suc de llimona i sal; vinagre calent i sal.

Neteja – Metalls (plata): col·locar un cullerada sopera de sal i una de bicarbonat de sodi en aigua bullint. Submergir la peça 5 minuts. Després, fregar-la amb un drap suau.

Insecticides casolans

- **Verí per a rates:** col·locar trampes. No deixar restes de menjar.
- **Verí per a escarbats:** mescla de bicarbonat, sulfat de calci i sucre. Altre: Àcid Bòric i Sucre Impalpable, 50% de cada un.
- **Verí anti-formigues:** posar pols de guindilla a la formiguera.
- **Anti-puces:** llevadura de cervesa a l'aliment, romaní o eucaliptus.
- **Insecticides per a plantes:** mesclar aigua amb sabó blanc i ruixar-les.
- **Matamosques:** oli cítric.
- **Anti-arnes:** forrar els armaris i calaixos amb diaris vells i penjar bossetes amb flors de lavanda o fulles de cedre.

MARQUES DE PRODUCTES DE NETEJA ECOLÒGICS:

ALMACABIO	pertany a l'empresa italiana Hedera Natur. www.ghd.es
WINNI'S	de la casa italiana Heto, empresa que distribueix detergents per a cadenes comercials
ECOVER	de l'empresa belga Ecoever, pionera en la fabricació de detergents ecològics tant per al sector domèstic com per a l'industrial www.ecover.com
ECOLINO	pertany a l'empresa Ecover www.ecolino.be
ECOLAB	de l'empresa americana Ecolab www.ecolab.com carles.rodas@ecolab.com tel. 93 475 8900

DISTRIBUIDORS ON-LINE:

DE LA TERRA: web on es poden comprar productes d'agricultura ecològica i comerç just fent la comanda per internet i pagant quan te'ls porten a casa. Dins aquest conjunt trobem els productes de neteja ecològics **Almacabio**, **Ecoever**, **Sodasan**, **Ecolino**, **Etamine du Lys**.
www.delaterra.net

BIOMUNDO: empresa que fa distribució de productes ecològics.

www.biomundo.com

CENTRE ECOLÒGIC LA MAGRANA: ecobotiga de venda de tot tipus de productes naturals. Dins la línia de neteja de la llar ofereix la marca **Ecolino**.

www.ecobotiga.com

BIOHABITAT: Ecotenda virtual de la Fundació Terra que ofereix productes ecològics, entre ells la línia de neteja **Ecolino**.

<http://biohabitat.terra.org>

ECOTENDA: ecotenda de Jordi Roura (CEDAM). Productes de neteja de la línia ecològica **Soluvert** de la marca **Starwax**. La web inclou informació sobre el plec de condicions que compleixen tots els productes.

<http://www.ecotenda.es> 93 763 08 58

EMPRESES DISTRIBUIDORES:

> **BIOCOP Productos Biológicos, S.A:** comercialitza productes biològics i naturals, així com productes ecològics per a la higiene, la salut i la llar. Distribueix la marca de neteja **Ecoever**.
Ctra. de Sabadell a Granollers, Km. 12'7, nau 3
08185 Lliçà de Vall (Barcelona)

Telf general: 93 843 65 17

Fax: 93 843 96 00

www.biocop.es

comercial@biocop.es

> **BIOSPIRIT:** empresa que distribueix a minoristes una extensa gama de productes procedents d'una gran varietat de certificacions i productors ecològics. Distribueix la marca **Ecolino** dins la península.

Crta. Les Planes Km 4, nau 4

17150 Sant Gregori (Girona)

Telf: (97) 242 86 85

Fax: (97) 242 81 64

www.luzdevida.com

info@luzdevida.com, pedidos@luzdevida.com

BOTIGUES ON TROBAR ELS PRODUCTES: habitualment aquests productes es poden trobar a botigues especialitzades en productes ecològics, com les que es citen a continuació:

> **Veritas** www.veritas.es

2. Proveïdors de material d'oficina i papereria respectuosos amb el medi ambient

Eco-Reciclat SL

www.terra.org/servicios/ecoreciclat.html

C. Maria Victòria, 20

08014 Barcelona

Tel. 93 296 62 24

Fax: 93 296 80 48

Adreça-e: ecoreciclat@gmail.com

eCRAC

www.ecrac.8m.com

Tel. / Fax: 93 820 76 57

Adreça-e: eCRAC@eCRAC.8m.com

Món Ecològic, s.l.

www.mon-ecologic.com

Passatge Sant Jordi, 24

08530 La Garriga (Barcelona)

Tel.: 93.860.55.54 / 904100589

Fax: 93.860.55.55

Mòbil: 669380070

Adreça-e: info@mon-ecologic.com

Abacus cooperativa

<http://www.abacus.coop>

**Compromís ciutadà per a la sostenibilitat
Agenda 21**

CRP St Andreu

6.1. ACTUACIÓ: Conèixer tots els programes educatius ambientals en marxa i seguiment dels centres educatius del nostre districte que hi participen.

- **Agenda 21 Escolar: 13 centres**
- **Escoles Verdes: 1 centre**
- **Altres programes en què han participat ce de St Andreu:**
 - **Camí Escolar**
 - **Jardins Escolars**

Activitats per l'alumnat entorn l'educació ambiental:

Maletes Museu Marítim: La Caixa d'en Nora i en Martí i La Pervivència del Mar

Parc de Collserola: Bagul d'Expressió, Bibliomobil Medi Ambient i Maletes Conte Contes

-Projecte Rius: La Màgia dels Còdols i Inspecció de Riu a St Andreu

- CRP St Andreu: Maletes Medi Ambient

6.2. ACTUACIÓ: Disposar d'un ventall de recursos sobre medi ambient i sostenibilitat a la nostra mediateca.

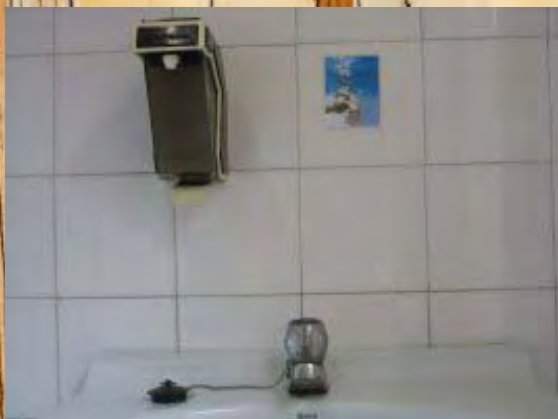
6.3. ACTUACIÓ: Creació d'un espai de Sostenibilitat al nostre web.

Web CRP St Andreu: Sostenibilitat

<http://www.xtec.cat/crp-santandreu/sostenibilitat/sostenibilitat.html>

- **Programes Educació Ambiental i experiències centres educatius**
- **Publicacions**
- **Articles recomanats**
- **Webs**

6.4. ACTUACIÓ: Sensibilització al centre de treball sobre sostenibilitat.

C.P.R

6.4. ACTUACIÓ: Sensibilització al centre de treball sobre sostenibilitat.

C.P.R.

FASE 4: ELABORACIÓ I PRIORITZACIÓ DE PROPOSTES DEL PLA D'ACCIÓ

(1) En grups de 5 persones treballau un objectiu del pla d'acció dels vostres centres. (2) Penseu en actuacions que ja estigueu fent des dels Centres Cívics d'on proveniu, (3) propostes que millorin o complementin les que ja fem, i per últim (4) noves iniciatives que pensem que estan dins les possibilitats dels centres. (5) Prioritzeu cadascuna de les actuacions llistades segons el cost econòmic (1-elevat al 10-baix), la viabilitat tècnica (1-baix al 10-alt) i l'impacte resultant (1-baix al 10-elevat) de cada actuació

(1) OBJECTIU:				
Propostes d'actuació	(5) Priorització de les actuacions			
	Cost econòmic	Viabilitat tècnica	Efecte resultant	TOTAL
<i>(2) Propostes que estem fent</i>				
<i>(2) Propostes de millora</i>				
<i>(4) Noves propostes</i>				